

28

oktober

Veckopeng

Vägen till finansiell hälsa

Ett samarbete mellan Swedbank och Sparbankerna

Innehållsförteckning

Veckopengens dag _____	3
Veckopeng – en uppskattad tradition _____	3
Hur mycket pengar får barnen? _____	4
Vad gör barnen med sina pengar? _____	5
Vad händer när pengarna tar slut? _____	6
Hur vanligt är det med Swish? _____	6
Effekten av hushållens försämrade köpkraft _____	7
Sammanfattning _____	8
Slutord _____	8
Källor _____	9

Kontakt

Arturo Arques

Swedbanks och Sparbankernas Privatekonom

Mejl: arturo.arques@swedbank.se

Telefon: +46 8 585 907 45

Veckopengens dag

Veckopengens dag infaller den 28 oktober och är en temadag för att uppmärksamma vikten av att prata pengar med barn. Barn som växer upp med föräldrar som pratar pengar med barn, går i en skola som lär barnen grunderna i privatekonomi och som växer upp med en regelbunden veckopeng och månadspeng har i större utsträckning än andra vuxna en bättre ekonomi. Att ge barnen en regelbunden veckopeng och månadspeng är ett bra sätt att lära barnen hushålla med begränsade resurser och förstå pengars värde.

Veckopeng – en uppskattad tradition

Nästan alla vuxna har växt upp med en regelbunden veckopeng och månadspeng och ungefär hälften av alla vuxna har fått lära sig om privatekonomi som barn.¹ De vuxnas erfarenheter av veckopeng och värdet av att ge barnen en regelbunden veckopeng är goda och det har gjort att veckopengen blivit en tradition som förts vidare till nästa generation.

Idag får tre av fyra barn mellan sju och 18 år en regelbunden veckopeng, månadspeng, hela eller delar av barnbidraget eller studiebidraget. Vid tio års ålder går de flesta föräldrar över till att ge barnen månadspeng.

Varför ge barnen en veckopeng?

De främsta argumenten varför föräldrar ger sina barn ett regelbundet belopp varje vecka eller månad är för att de tycker att det är ett bra sätt att lära barnen vad saker kostar, prioritera vad pengarna ska gå till och för att lära barnen att förstå pengars värde. Våra undersökningar visar också att barn som växer upp med en regelbunden veckopeng, haft föräldrar som pratade ekonomi med dem när de växte upp och som gått i en skola som lärde dem om privatekonomi får en bättre finansiell hälsa som vuxen.²

79 %
av föräldrarna är
uppväxta med
veckopeng

¹ Källa: Kantar-Sifo som på uppdrag av Swedbank och sparbankerna under perioden 18 till 27 september 2023 intervjuade 2 147 respondenter via sin Online Panel. Svaren har viktats efter kön, ålder och region för att vara nationellt representativa.

² Källa: Kantar-Sifo som på uppdrag av Swedbank och sparbankerna under mars månad 2021 intervjuade 3 184 respondenter i åldern 18 till 79 år. Med bättre finansiell hälsa avses här; färre betalningspåminnelser, färre betalningsanmärkingar, oftare ett regelbundet sparande och oftare en rimlig sparbuffert.

Hur mycket pengar får barnen?

Hur mycket pengar barnen får i veckopeng och månadspeng varierar med åldern. Föräldrarnas inkomster varierar betydligt mer än barnens veckopeng och månadspeng. Föräldrarna verkar med andra ord ha en gemensam bild över vad de tycker är ett rimligt belopp att ge barnen regelbundet varje vecka eller månad.

Veckopeng och månadspeng (median)

Ålder	7 år	8 år	9 år	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	16 år	17 år	18 år
Veckopeng	20	25	25	40								
Månadspeng				160	200	210	300	400	500	1 000	1 240	1 250

Avrundat till närmaste tiotal kronor

Smälänningar håller hårt i plånboken

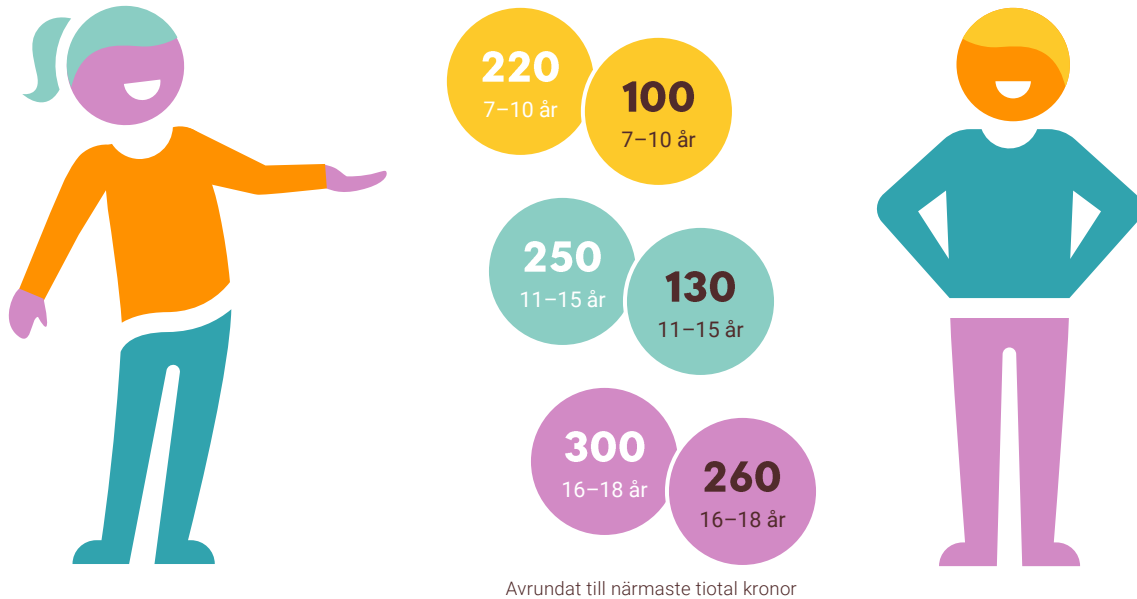
78 procent av kvinnorna och 74 procent av männen ger barnen mellan sju och 18 år ett regelbundet belopp varje vecka eller varje månad. Malmöborna ger något oftare ett regelbundet belopp än föräldrar boende i övre Norrland men de geografiska skillnaderna är små. Lägst belopp ger föräldrar boende i Småland inklusive Öland och Gotland.

Extra pengar till barnen

Hur mycket pengar barnen får utöver den ordinarie veckopengen och månadspengen framgår av nedanstående tabell. Som förälder är det viktigt att lära barnen att pengar är en begränsad resurs. Pappa och mamma är ingen levande bankomat eller swishmaskin som swishar pengar i tid och otid. Värdet av ett sunt förhållningssätt till sparande och konsumtion ska inte underskattas och ju tidigare barnen får det desto bättre är det. Ett grundbeteende kräver inte lika mycket energi och ansträngning som ett anpassat beteende. Unga vuxna som tidigt förvärvat ett sunt förhållningssätt till sparande och konsumtion löper mindre risk att få betalningsanmärkningar och hamna i överskuld-sättning. Idag har över 31 000 unga vuxna mellan 18 och 25 år skulder på 1,6 miljarder hos Kronofogden.³ Problemet med överskuld-sättning ska därför inte underskattas.

31 000
antal unga vuxna
med skulder hos
Kronofogden

³ Källa: Kronofogden. Uppgiften avser år 2022 och är den senaste statistiken.

Extra pengar per månad (medelvärde)**Kvinnor mer generösa än män**

Kvinnor ger barnen en högre veckopeng och månadspeng än män. Flickor får också en något högre månadspeng än pojkar. Skillnaden är som störst vid 15 års ålder då flickor får 600 kronor i månadspeng (medianvärde) och pojkar får 400 kronor i månadspeng. Flickor får också mer extra pengar än pojkar. Flickor i åldern 11 till 15 år får i genomsnitt 250 kronor i månaden utöver ordinarie månadspeng. Pojkar i samma ålder får i genomsnitt 130 kronor extra per månad.

Vad gör barnen med sina pengar?

De yngre barnen använder sin veckopeng till att köpa leksaker och godis, glass och snacks. De är också duktiga på att spara. Över hälften av barnen mellan sju och tio år sparar en del av sin veckopeng. Vid tio års ålder börjar de flesta föräldrar att gå över till månadspeng. Vid tio till elva års ålder minskar intresset för att köpa leksaker och alltmer pengar läggs på godis, glass, snacks och fika. Vid 15 års ålder ökar intresset för att lägga pengar på kläder, skor och accessoarer. Andra saker som de äldre barnen lägger pengar på är bio, konsertbiljetter och andra nöjen.

Influencers och sociala medier

Barn är flitiga användare av sociala medier och många följer regelbundet olika influencers. Mellan 40 till 50 procent av barnen mellan 11 och 14 år påverkas mycket eller ganska mycket av influencers och sociala medier. Den här typen av påverkan avtar med åldern. Bland 16 till 18 åringar är andelen som uppger att de påverkas av den här typen av medier 30 procent.

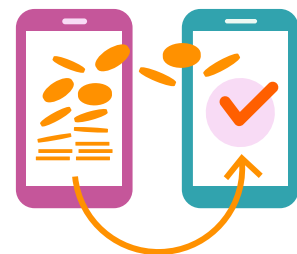
Vad händer när pengarna tar slut?

Ett av de viktigaste skälen att låta barnen hantera egna pengar är att lära barnen att hushålla med sina pengar och tvinga dem att prioritera. Men vad händer i praktiken om barnens pengar tar slut innan det är dags för en ny veckopeng eller månadspeng? 44 procent av föräldrarna uppger att de inte ger barnen mer pengar när veckopengen eller månadspengen tagit slut.

Kvinnor och män säger lika ofta nej till barnen när barnen vill ha extra pengar. Bland de yngre barnen som får veckopeng är det vanligare att föräldrarna inte ger pengar utöver den regelbundna veckopengen. De äldre barnen får mer sällan ett nej av sina föräldrar. Ungefär en tredjedel av de äldre barnen får inga pengar utöver sin regelbundna månadspeng.⁴ Ungefär lika många får pengar utöver den ordinarie månadspengen minst en eller flera gånger i månaden.

Hur vanligt är det med Swish?

De flesta barnen får Swish vid elva till 12 års ålder. Vid 12 års ålder har drygt 80 procent av barnen Swish och vid 14 års ålder har nästan alla barn Swish. Ungefär två av tre barn mellan 12 och 18 får pengar swishade någon gång i månaden eller mer sällan och drygt en av fyra får pengar swishade någon gång i veckan.

⁴ Med månadspeng avses även hela eller delar av barn- eller studiebidrag

Tips till föräldrar som vill ge barnen veckopeng

Att ge barnen en regelbunden veckopeng eller månadspeng är ett bra sätt att lära barnen att hushålla med begränsade resurser och förstå pengars värde. Var noga med att förklara för barnen varför de får en veckopeng och vad du förväntar dig att de ska använda pengarna till.

- ✓ **Ge barnen en regelbunden veckopeng och månadspeng.** De flesta barnen får sin första veckopeng när de fyller sex eller sju år. Vid 10 till 11 års ålder går de flesta över till månadspeng.
- ✓ **Lär barnen att när pengarna är slut, så är de slut.** Pappa och mamma är ingen levande bankomat eller swishmaskin som swishar i tid och otid. Det lär barnen att prioritera och förstå pengars värde.
- ✓ **Villkora gärna pengarna med någon uppgift.** Det lär barnen skillnaden mellan gåva och ersättning och stärker ytterligare barnens känsla för pengars värde.
- ✓ **Lär barnen att spara en del av pengarna.** Det lär barnen att man kan konsumera mera i framtiden om man avstår en del konsumtion nu och låter pengarna växa under spartiden.

Effekten av hushållens försämrade köpkraft

Det försämrade ekonomiska läget med hög inflation och stigande bolåneräntor har påverkat många hushåll. Var fjärde förälder känner oro eller dåligt samvete för sin ekonomi och var tredje förälder för att de sparar för lite. Ungefär var tionde förälder oroar sig för eller har dåligt samvete för att de inte har råd med det mest nödvändiga som mat, kläder och skor. Det är dubbelt så många kvinnor (12 procent) som oroar sig för att inte ha råd med det mest nödvändiga jämfört med män (6 procent).

Den försämrade ekonomin syns även i Statistiska centralbyrån (SCB) statistik. Enligt deras undersökningar klarar inte var femte person som bor i ett hushåll och nästan hälften av de ensamstående vuxna med barn en oförutsedd utgift på 13 000 kronor.⁵

1 av 10
har inte råd med det
mest nödvändiga

⁵ Statistik publicerad av Statistiska centralbyrån den 16 oktober 2023. Totalt är det 1,7 miljoner personer som inte klarar en oförutsedd utgift på 13 000 kronor. I Sverige beräknas 14 procent av alla ensamstående föräldrar med barn leva i materiell och social fattigdom. Snittet för ensamstående med barn i EU är 26 procent.

Även barnen påverkas av den sämre ekonomin. Nästan 30 procent av föräldrarna upplever att barnen blivit mer medvetna om ekonomi och vikten av att vara sparsam. Var tionde förälder upplever också att barnen är mer stressade och oroliga över familjens ekonomi. Trots det försämrade ekonomiska läget uppger över 90 procent av föräldrarna att det inte påverkat hur mycket pengar barnen får. Två av tre föräldrar uppger att de inte dragit in på något särskilt när det gäller barnen. Föräldrar som dragit ner på kostnader som gäller barnen drar främst ner på nöjen som bio, teater, restaurang, nöjesfält, leksaker och klädinköp.

Sammanfattning

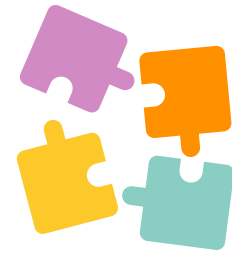
Närmare 80 procent av föräldrarna är uppväxta med veckopeng och nästan lika många barn mellan sju och 18 års ålder får idag en regelbunden veckopeng eller månadspeng. Föräldrar ger barnen veckopeng för att de tycker att det är ett bra sätt att lära barnen vad saker och ting kostar, för att det lär barnen prioritera vad pengarna ska gå till och för att lära barnen att förstå pengars värde.

Sjuåringar får idag 20 kronor i veckopeng. Vid tio till elva års ålder går de flesta föräldrar över till månadspeng. En 12-åring får idag 200 kronor i månadspeng. De yngre barnen använder sin veckopeng till att köpa leksaker och godis, glass och snacks. De äldre barnen lägger pengar på kläder, skor och accessoarer. Andra saker som de äldre barnen lägger pengar på är bio, konsertbiljetter och andra nöjen.

Drygt 40 procent av föräldrarna ger inte sina barn några egna pengar utöver veckopengen eller månadspengen. Malmöborna ger något oftare sina barn veckopeng och månadspeng än föräldrar boende i övre Norrland. Smålänningar inklusive föräldrar boende på Öland och Gotland håller hårdast i plånboken och ger barnen minst veckopeng och månadspeng. Hushållens försämrade köpkraft har inte påverkat barnens veckopeng eller månadspeng.

Slutord

Vikten av att prata pengar med barn och ge barnen förtroendet att förvalta sina egna pengar i form av en veckopeng och månadspeng ska inte underskattas. Att öka beloppen och kraven på barnen i takt med att de blir äldre är ett bra sätt att träna barnen i att hushålla med begränsade resurser och att förstå pengars värde. Att låta barnen välja, prioritera och misslyckas är en viktig del av inläringen. Som förälder är det viktigt att visa barnen tålamod och förståelse. Vi lever i en komplex värld.

Att växa upp idag med sociala medier, influencers och en oerhört sofistikerad och professionell marknadsföring, där många inte ens är medvetna om den här typen av påverkan, är inte lätt. Som förälder, skola och näringsliv måste vi ta ansvar och säkerställa att våra barn får en ärlig chans att tidigt i livet få ett sund förhållningssätt till både sparande och konsumtion. Vägen till en sund och hållbar ekonomi kan tyckas lång men den kan både kortas och göras enklare om vi pratar pengar med våra barn och lär dem grunderna i privatekonomi. Att ge barnen en veckopeng är en bra start.

Arturo Arques

Swedbank och sparbankernas privatekonom

Källor

Kantar-Sifo

Statistiska centralbyrån (SCB)

Swedbank